

Jakiego prezydenta chcą Polacy?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024

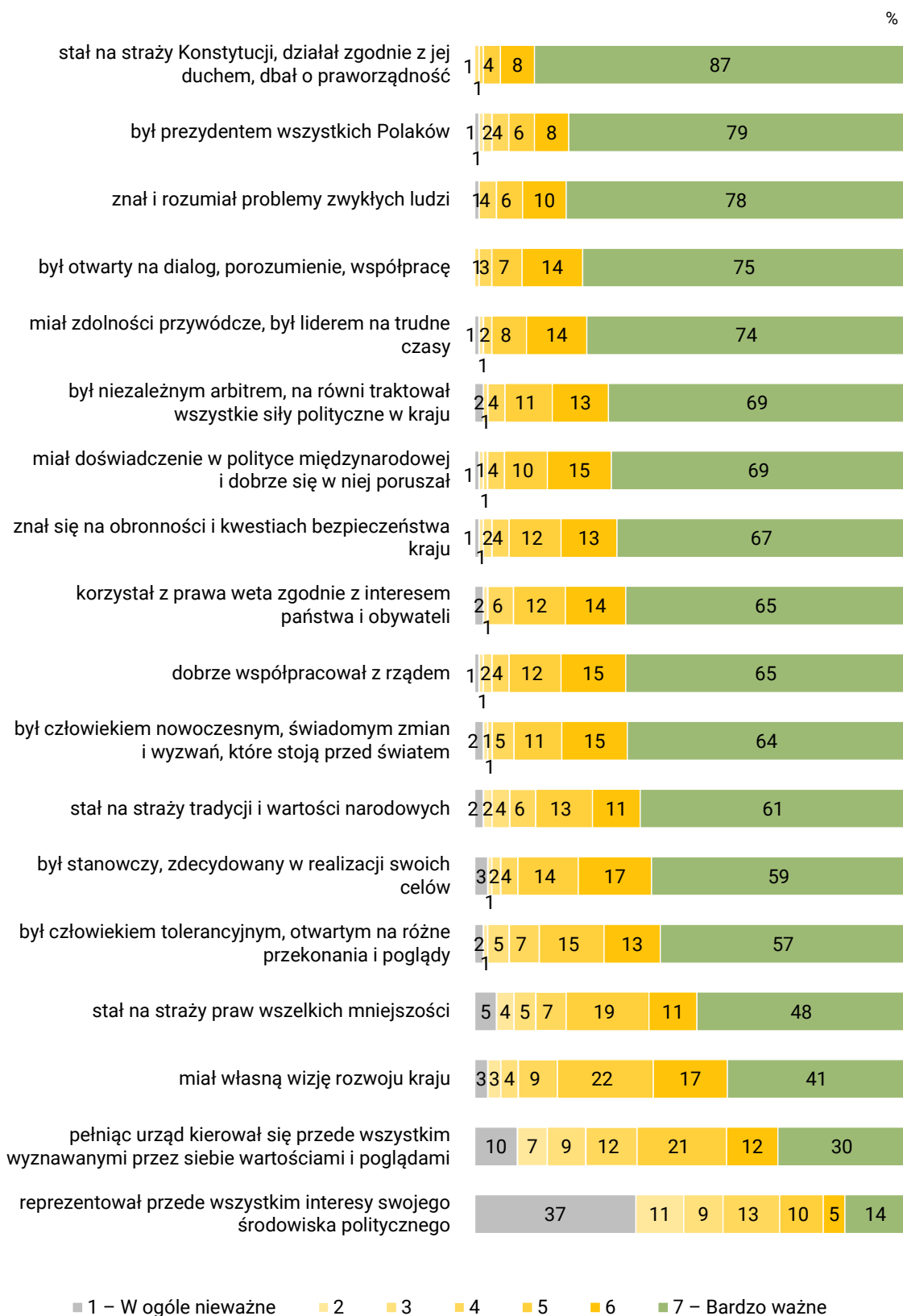
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W przeprowadzonym ostatnio badaniu¹ chcieliśmy się dowiedzieć, jaki powinien być przyszły prezydent Polski. W tym celu przedstawiliśmy respondentom listę osiemnastu opisów dotyczących różnych właściwości hipotetycznego kandydata – cech, predyspozycji, kompetencji, sposobów postępowania – prosząc, aby określili na 7-punktowej skali, jak ważne są one dla nich w przypadku przyszłej głowy państwa.

Jakie są zatem najważniejsze właściwości przyszłego prezydenta? Ogromna większość badanych (87%) za bardzo ważne uznaje, by stał on na straży Konstytucji, działał zgodnie z jej duchem i dbał o praworządność. Co najmniej trzy czwarte jako bardzo istotne postrzega takie charakterystyki, jak bycie prezydentem wszystkich Polaków (79%), znajomość i rozumienie problemów zwykłych ludzi (78%), otwartość na dialog, porozumienie i współpracę (75%), zdolności przywódcze i umiejętność bycia liderem w trudnych czasach (74%). Dla około dwóch trzecich bardzo ważne są takie kwestie, jak to, żeby przyszły prezydent był niezależnym arbitrem i na równi traktował wszystkie siły polityczne w kraju (69%), miał doświadczenie w polityce międzynarodowej i sprawnie się w niej poruszał (69%), znał się na obronności i kwestiach bezpieczeństwa kraju (67%), dobrze współpracował z rządem (65%), korzystał z prawa weta zgodnie z interesem państwa i obywateli (65%) oraz był człowiekiem nowoczesnym – świadomym zmian i wyzwań, które stoją przed światem (64%). Około sześciu na dziesięciu badanych bardzo dużą wagę przywiązuje do tego, by prezydent stał na straży tradycji i wartości narodowych (61%), był stanowczy i zdecydowany w realizacji swoich celów (59%) i żeby był człowiekiem tolerancyjnym, otwartym na różne przekonania i poglądy (57%). Mniej niż połowa respondentów silnie akcentuje potrzebę, by przyszły prezydent stał na straży praw wszelkich mniejszości (48%), miał własną wizję rozwoju kraju (41%). Najmniej osób za bardzo istotne właściwości kolejnego prezydenta uważa to, by pełniąc urząd kierował się przede wszystkim wyznawanymi przez siebie wartościami i poglądami (30%) oraz, by reprezentował głównie interesy swojego środowiska politycznego (14%).

¹ Badanie „Aktualności” (9) zostało zrealizowane metodą wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo (CATI) w okresie od 9 do 12 września 2024 roku na próbie dorosłych mieszkańców Polski (N=1000).

RYS. 1. Na ile ważne jest, aby przyszły prezydent:

Z procentowania wyłączono „trudno powiedzieć”, które wynosiło, w zależności od pytania, od 0,1% do 2,6%

Przy pomocy analizy czynnikowej² pogrupowano powyższe aspekty tworząc cztery czynniki odpowiadające czterem stylom sprawowania prezydentury:

1. **nowoczesny liberał** – tolerancyjny, otwarty na różne przekonania i poglądy, strażnik praw mniejszości, nowoczesny, świadomy zmian i wyzwań, które stoją przed światem, otwarty na dialog, porozumienie, współpracę, dobrze współpracujący z rządem, mający doświadczenie w polityce międzynarodowej i dobrze się w niej poruszający;
2. **lider na trudne czasy** – mający zdolności przywódcze, znający się na obronności i kwestiach bezpieczeństwa kraju, stojący na straży Konstytucji, dbający o praworządność, będący prezydentem wszystkich Polaków;
3. **trybun ludowy** (*a man of the people*) – znający i rozumiejący problemy zwykłych ludzi, korzystający z prawa weta zgodnie z interesem państwa i obywateli, stojący na straży tradycji i wartości narodowych, będący niezależnym arbitrem, na równi traktującym wszystkie siły polityczne w kraju;
4. **człowiek silnych przekonań** – reprezentujący przede wszystkim interesy swojego środowiska politycznego, kierujący się przede wszystkim wyznawanymi przez siebie wartościami i poglądami, stanowczy, zdecydowany w realizacji swoich celów, mający własną wizję rozwoju kraju.

² Analiza przeprowadzona metodą głównych składowych z rotacją Varimax. Procent wyjaśnionej wariancji to 57,9.

TABELA 1

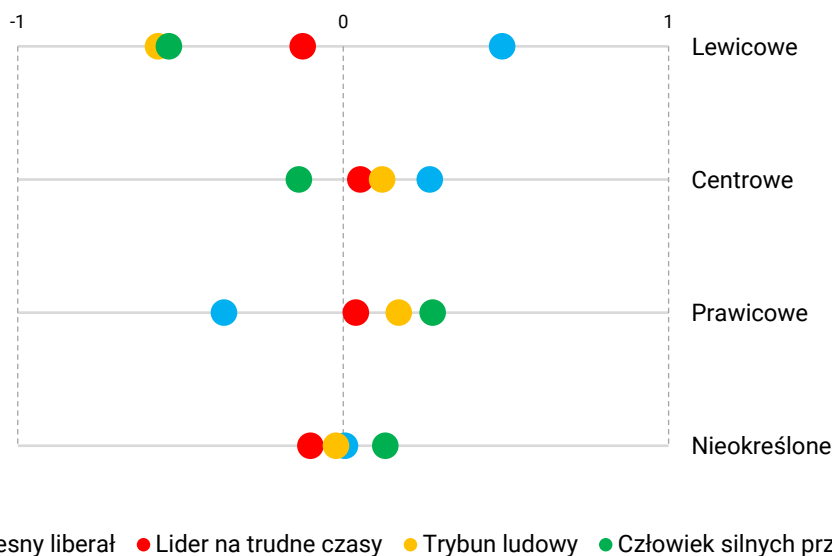
Na ile ważne jest, aby przyszedł prezydent:	1 nowo- czesny liberał	2 lider na trudne czasy	3 trybun ludowy	4 człowiek silnych przeko- nań
– był człowiekiem tolerancyjnym, otwartym na różne przekonania i poglądy	0,816	0,099	0,081	0,058
– stał na straży praw wszelkich mniejszości	0,772	-0,192	0,261	0,108
– był człowiekiem nowoczesnym, świadomym zmian i wyzwań, które stoją przed światem	0,717	0,223	0,020	0,044
– był otwarty na dialog, porozumienie, współpracę	0,663	0,322	0,047	0,028
– dobrze współpracował z rządem	0,575	0,290	0,182	0,125
– miał doświadczenie w polityce międzynarodowej i dobrze się w niej poruszał	0,471	0,369	0,127	0,052
– miał zdolności przywódcze, był liderem na trudne czasy	0,141	0,713	0,233	0,160
– znał się na obronności i kwestiach bezpieczeństwa kraju	0,182	0,610	0,294	0,217
– stał na straży Konstytucji, działał zgodnie z jej duchem, dbał o praworządność	0,321	0,585	0,309	-0,048
– był prezydentem wszystkich Polaków	0,452	0,546	0,290	-0,081
– znał i rozumiał problemy zwykłych ludzi	0,234	0,156	0,717	0,079
– korzystał z prawa weta zgodnie z interesem państwa i obywateli	0,047	0,177	0,686	0,098
– stał na straży tradycji i wartości narodowych	-0,005	0,254	0,680	0,333
– był niezależnym arbitrem, na równi traktował wszystkie siły polityczne w kraju	0,420	0,204	0,621	-0,047
– reprezentował przede wszystkim interesy swojego środowiska politycznego	0,096	-0,128	0,040	0,791
– pełniąc urząd kierował się przede wszystkim wyznawanymi przez siebie wartościami i poglądami	-0,030	0,001	0,283	0,781
– był stanowczy, zdecydowany w realizacji swoich celów	0,131	0,281	0,090	0,634
– miał własną wizję rozwoju kraju	0,067	0,461	-0,053	0,602

Można powiedzieć, że trzy pierwsze style sprawowania prezydentury spotykają się – w ujęciu syntetycznym – ze zbliżonym poziomem społecznego zapotrzebowania, z pewną przewagą nad pozostałymi tego, który określiliśmy mianem **lidera na trudne czasy** (średnia wynosi 6,54; w przypadku **trybuna ludowego** jest to 6,29, a **nowoczesnego liberała** – 6,16). Zauważalnie mniejsze jest zapotrzebowanie na prezydenta, którego nazywamy tu **człowiekiem silnym przekonań** (średnia wynosi 4,94), a więc takiego, który jest silnie zdefiniowany przez skupienie się realizowaniu interesów swojego środowiska politycznego i kierowanie się przede wszystkim wyznawanymi przez siebie wartościami i poglądami.

Popyt na określony styl sprawowania prezydentury zależy w znacznej mierze od politycznych i światopoglądowych cech badanych. Najbardziej pożądanym typem prezydentury wśród osób o poglądach lewicowych to **nowoczesny liberał**, natomiast najdalszy im jest **trybun ludowy** i **człowiek silnych przekonań**. Odmienne potrzeby mają badani identyfikujący się z prawicą, którzy preferują jako przyszłego prezydenta **człowieka silnych przekonań** i **trybuna ludowego**.

CBOS

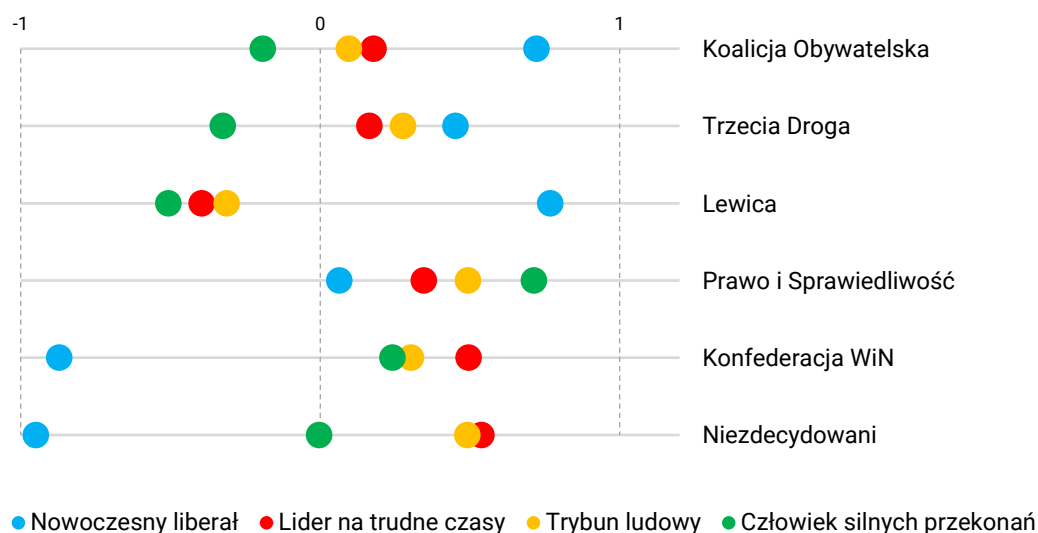
RYS. 2. Poglądy polityczne a preferowany styl sprawowania prezydentury

Rysunek prezentuje średnie wartości ładunków czynnikowych, czyli współczynników korelacji między zmienną a składowymi

Różnice te uwypuklają się jeszcze w elektoratach partyjnych. Preferowanym typem prezydenta dla zwolenników Prawa i Sprawiedliwości jest **człowiek silnych przekonań**, Konfederacji Wolność i Niepodległość – **lider na trudne czasy**, a jeśli chodzi o potencjalnych wyborców ugrupowań rządzącej koalicji – **nowoczesny liberał**, przy czym popyt na ten styl sprawowania urzędu jest większy wśród zwolenników Lewicy i Koalicji Obywatelskiej niż Trzeciej Drogi. Zaprzeczeniem oczekiwanego modelu prezydenta dla elektoratu Koalicji Obywatelskiej i Trzeciej Drogi byłby **człowiek silnych przekonań**, a dla Lewicy – również każdy inny styl niewpisujący się w model nowoczesnego liberalizmu. Na ten ostatni z kolei największą niechęcią reaguja zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości oraz Konfederacji WiN.

RYS. 3. Preferencje partyjne a preferowany styl sprawowania prezydentury

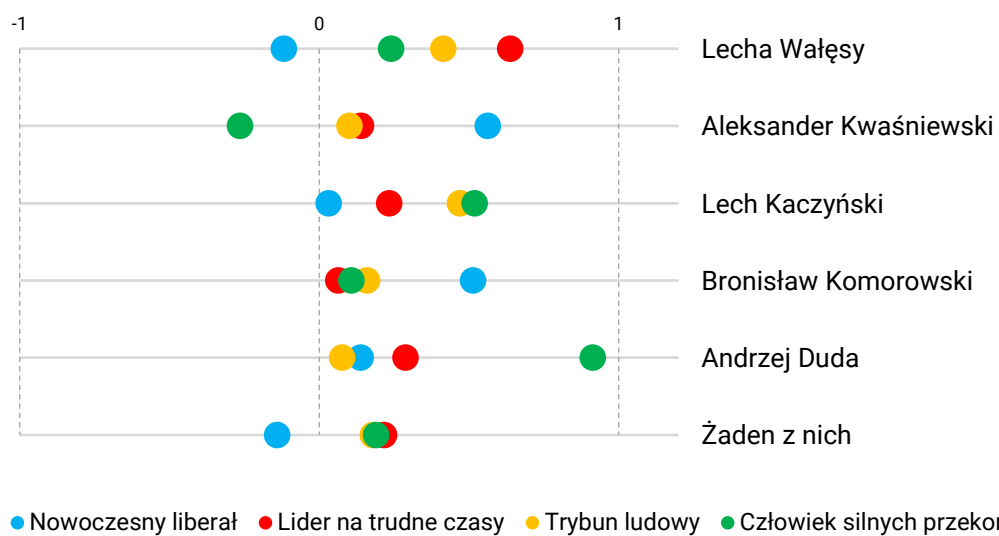

Rysunek prezentuje średnie wartości ładunków czynnikowych, czyli współczynników korelacji między zmienną a składowymi

W tym samym badaniu pytaliśmy także o to, która z wcześniejszych prezydentur – Lecha Wałęsy, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego, Bronisława Komorowskiego czy Andrzeja Dudy – mogłaby stanowić dobry wzór dla przyszłego prezydenta RP³. Wśród tych, którzy wskazują na prezydenturę Lecha Wałęsy, największą aprobatą cieszy się styl określony mianem **lidera na trudne czasy**. W przypadku tych, którzy uważają, że kolejny prezydent mógłby się wzorować na Aleksandrze Kwaśniewskim lub Bronisławie Komorowskim, większe poparcie niż inni znalazłby kandydat, który wpisywałby się w typ **nowoczesnego liberała**. Badani dowołujący się do Lecha Kaczyńskiego nieco bardziej chcieliby prezydenta, który będzie **trybunem ludowym** i jednocześnie **człowiekiem silnych przekonań**, z kolei podający za wzór Andrzeja Dudę zdecydowanie najchętniej jako jego następcę widzieliby kogoś, kto w swojej prezydenturze będzie się przede wszystkim kierował interesami swojego środowiska politycznego i wyznawanymi przez siebie wartościami i poglądami (**człowiek silnych przekonań**).

³ Więcej na ten temat: CBOS Flash „Preferowany model prezydentury, czyli który z dotychczasowych prezydentów jest godny naśladowania”, wrzesień 2024 (oprac. K. Pankowski).

RYS. 4. Wzór prezydentury* a preferowany styl jej sprawowania

* Wzór prezydentury określony na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Która z tych prezydentur mogłaby, Pana(i) zdaniem, stanowić dobry wzór dla przyszłego Prezydenta RP?”

Rysunek prezentuje średnie wartości ładunków czynnikowych, czyli współczynników korelacji między zmienną a składowymi